

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN: 2181-1342 (ONLINE)

№ S/3 (3) - 2023

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ
ДОЛЗАРЪ МУАММОЛАРИ

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ
СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES
AND SOCIAL SCIENCES

ЭЛЕКТРОН ЖУРНАЛ

ЭЛЕКТРОННЫЙ ЖУРНАЛ

ELECTRONIC JOURNAL

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

Махсус сон

№ S/3 (3)-2023

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

Специальный выпуск

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES
Special Issue

ТОШКЕНТ-2023

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакаров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАРИ:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамрокулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат ҳавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон

Республикаси Судьялар олий кенгаши
хузуридаги Судьялар олий мактаби

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети хузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Тайланова Шохида Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Васида Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбахор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги

Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

Содиқова Шохида Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атакулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Ҳайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхати (Рўйхатга) киритилган.

Crossref DOI:

Тахририят Crossref DOI нинг расмий аъзоси ҳисобланади ва 10.47.390 DOI префиксига эга. Ҳар бир нашр ва илмий мақолага индивидуал Crossref DOI рақами бериледи.

Google Scholar

Журнал Google Scholar (Академия) да индексацияланади.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.
Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамият.

Тахририят манзили:

Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com
Телеграм канал: https://t.me/scienceproblems_uz

МУНДАРИЖА**07.00.00 – ТАРИХ ФАНЛАРИ***Шоев Иззатулло Хусенович*

СУДЕБНОЕ ДЕЛО В БУХАРСКОМ ЭМИРАТЕ 7-15

Mirsoatova Sayyora Turg'unovna

KALTAMINOR MADANIYATINI DAVRIY MADANIY SANALASH MUAMMOLARI (sopol idishlar va uy-joylar misolida) 16-21

*Музаффаржон Мансуров*СОВЕТ ИТТИФОҚИ ЙИЛЛАРИДА ЎЗБЕКИСТОНДА ТАШҚИ ТУРИЗМ
РИВОЖЛАНИШИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ 22-32*Qodirova Ra'no Mamirjonovna*

O'ZBEKISTON SSR MAKTABLARIDA TARIX VA IJTIMOY FANLARNI O'QITILISHI (XX asrning 30-yillari) 33-38

08.00.00 – ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ*Пардаева Шаҳноза Абдинабиевна*ХЎЖАЛИК ЮРИТУВЧИ СУБЪЕКТЛАР МОЛИЯВИЙ ОҚИМЛАРИНИ БОШҚАРИШДА
СТРАТЕГИК БОШҚАРУВ ҲИСОБИНИНГ РОЛИ 49-45*Камчибеков Фарход Олимжонович*ЭРКИН ИҚТИСОДИЙ ВА КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИ ФАОЛИЯТИНИНГ ЖАҲОН
ТАЖРИБАСИ 46-53*Баратов Махсудали Назиралиевич*МИКРОМОЛИЯЛАШТИРИШНИНГ ЧЕТ ЭЛ ТАЖРИБАСИ ВА ИЖТИМОЙ МУАММОЛАРНИ
ҲАЛ ЭТИШДАГИ РОЛИ 54-61*Nosirov Ilkhom Abbosovich, Ermatov Ilmidin Toshmatovich*ENVIRONMENTAL MANAGEMENT OF THE USE OF NATURAL RESOURCES IN THE
SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY OF UZBEKISTAN 62-71*Nasirxodjaeva Dilafruz Sabitxanovna, Nurboyev Jalaliddin Mamadievich*O'ZBEKISTON MAXSUS IQTISODIY ZONALARINING EKSPORT KO'RSATKICHIGA TA'SIR
ETUVCHI OMILLAR REGERESSION TAHLILI 72-78*Aliyev Maruf*

HOW TO IMPROVE THE SOCIAL PROTECTION SYSTEM? 79-85

*Ачилов Уйғунжон Улуғбекович*ПЕНСИЯ ЖАМҒАРМАСИ ДАРОМАДЛАРИ ҲАЖМЛАРИГА ОМИЛЛАР ТАЪСИРИНИНГ
ЭКОНОМЕТРИК ТАҲЛИЛИ 86-92*Ashurov Maxammadjon Sotvoldievich*O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI INNOVATSION MODELGA O'TISHINING AYRIM
YO'NALISHLARI 93-99*Абдуллаева Зулфия Иззатовна*МЕҲМОНХОНАЛАРНИ КЛАСТЕРЛАШ - МЕҲМОНХОНА БИЗНЕСИДА БОШҚАРУВНИНГ
САМАРАЛИ ШАКЛИ 100-106*Қурбонов Сирожиддин Қурбонович*МЕҲНАТ БОЗОРИДА ИШЧИ КУЧИ РАҚОБАТБАРДОШЛИГИНИ ОШИРИШНИНГ
ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ АҲАМИЯТИ 107-113

<i>Ismanov Ibroxim Nabiyevich</i> MHXS MUVOFIQ KONSOLIDATSIYALANGAN MOLIVAVIY HISOBOTLARNI SHAKLLANTIRISH TEXNIKASI	114-126
<i>Turobov Sherzod Alisherovich, Namozov Bekjon Bo'ron o'g'li</i> TIJORAT BANKLARI FAOLIYATI TAHLILINI TASHKIL QILISH	127-133
<i>Bahodirov Shohruh Bahodir o'g'li</i> O'ZBEKISTONDA TURIZM XIZMATLARI BOZORINING RIVOJLANISHI VA UNING MAKROIQTISODIY KO'RSATKICHLARGA TA'SIRI	134-143
09.00.00 - ФАЛСАФА ФАНЛАРИ	
<i>Tojaliyev Abdunosim Abdulxakimovich</i> INNOVATSIYA VA IJTIMOIIY MADANIY RIVOJLANISH	144-154
<i>Sagduleyeva Dilbar Shuxratovna</i> FUQAROLIK JAMIYATI INSTITUTLARI YOSHLAR IJTIMOIIY FAOLLIGINI OSHIRISH OMILI SIFATIDA	155-162
<i>Abdumalikov Abdulatif Abidjanovich</i> ATROF MUHITGA INNOVATSION MUNOSOBATNI SHAKLLANTIRISHNING IJTIMOIIY- FALSAFIY ASOSLARI	163-168
<i>Xalliyev Jasurbek Iskandarovich</i> OGAHIIY TARIXIIY ASARLARIDA BILISH TUSHUNCHASI BILAN BOG'LIQ ERONIIY QATLAMGA OID MA'RIFIY-FALSAFIY ISTILOHLAR	169-173
10.00.00 - ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ	
<i>Raximjonova Dilshodaxon Abubakir qizi</i> AN'ANAVIIY TERMINOLOGIYA MAKTABLARI	174-180
<i>Osiyova Agata Viktorovna</i> СЛОЖНОСТИ ОБУЧЕНИЯ ПАДЕЖНОЙ СИСТЕМЕ РУССКОГО ЯЗЫКА УЗБЕКОЯЗЫЧНЫХ УЧАЩИХСЯ	181-186
<i>Ahmedova Aziza Komilovna</i> БАДИИЙ ОБРАЗ ТАСНИФИ, ТИПОЛОГИЯСИ ВА БАДИИЙ-ФУНКЦИОНАЛ ХУСУСИЯТЛАРИ	187-191
<i>Кучкарова Хафиза</i> HEMIS AДАБИЁТШУНОСЛИГИДА ЖАНРНИНГ ЎРНИ	192-196
<i>Комилова Муяссар Мавжудовна</i> ФАКТОРЫ, ВЛИЯЮЩИЕ НА РАЗВИТИЕ РУССКОЙ РЕЧИ УЧАЩИХСЯ ВОЕННОГО АКАДЕМИЧЕСКОГО ЛИЦЕЯ ПРИ ДИФФЕРЕНЦИРОВАННОМ ОБУЧЕНИИ	197-203
<i>Mirodilova Nargiza Mirvaliyevna</i> THE SEMANTIC - STRUCTURAL PRIORITIES OF ICT TERMINOLOGY	204-207

*Shirin Dadabayeva*COMPARATIVE SUPERSYNTACTIC INTEGRITY IN THE UZBEK AND ENGLISH
LANGUAGES

208-213

12.00.00 – ЮРИДИК ФАНЛАР*Turdiyev Bexruz Sobirovich*

IBN SINONING HUQUQIY TA'LIMOTLAR RIVOJIDA QO'SHGAN HISSASI

214-220

*Матчанов Фахриддин Курамбой ўғли*МАҲКУМЛАРНИ АХЛОҚАН ТУЗАТИШ ВОСИТАЛАРИНИ ҚЎЛЛАШ БЎЙИЧА АЙРИМ
ХОРИЖИЙ ДАВЛАТЛАР ТАЖРИБАСИ

221-226

13.00.00 – ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ*Боборахматов Бобир Бўриевич*ЕНГИЛ АТЛЕТИКАНИНГ ЮГУРИШ ТУРЛАРИ БЎЙИЧА КЎП ЙИЛЛИК ТИЗИМЛИ
БОШҚАРИШ ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯСИ

227-233

Uraimov Sanjar Ro'zmatovich

BOSHLANG'ICH MAKTAB O'QUVCHILARINING JISMONIY FAOLLIGINI BAHOLASH

234-238

*Shamuratov Jasur*O'RTA TA'LIM MAKTABLARIDA JISMONIY TARBIYA DARS JARAYONLARINI
TAKOMILLASHTIRISHDA YANGICHA PEDAGOGIK YONDASHUV

239-243

*Fedotova Kristina Anatolevna*THE SIGNIFICANCE OF INTEGRATING LANGUAGE SKILLS IN THE PROCEDURE OF THE
ENGLISH LANGUAGE TEACHING

244-250

*Устоев Абдураззоқ Қурбонович*ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ КУРАШЧИЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ ЖАРАЁНИДА ПСИХОЛОГИК ҚЎЛЛАБ-
ҚУВВАТЛАШ

251-256

Ismoil Rustamov

CHOLG'U IJROCHILIGIDA DOIRA USULLARNING AHAMIYATI

257-263

*Erkaboyev Oybek Muhammadjonovich*X VA XI SINIF O'QUVCHILARINING JISMONIY TAYYORGARLIGINI CHAQIRUVGA QADAR
BOSHLANG'ICH TAYYORGARLIK-2021 TESTLARI BILAN QIYOSIY BAHOLASH

264-268

*Usmanova Dilnoza Muratovna*THE ROLE OF PROJECT METHODS IN REVEALING CREATIVITY OF ENGLISH
TEACHER

269-275

*Atabayeva Mavjuda Rustamovna*O'ZBEKISTON TABIIY GEOGRAFIYASINI O'QITISHDA KLASTER METODI ORQALI TANQIDIY
FIKRLASH KO'NIKMASINI SHAKLLANTIRISH

276-282

*Fayzullayeva Madina Abdumo'min qizi*TA'LIM KLASTERI SHAROITIDA TA'LIM JARAYONINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA
TASHKIL QILISH VA RIVOJLANTIRISHNING METODIKASI

283-289

Salimova Shahlo Sayfulloyevna

BO'LAJAK TEXNOLOGIYA O'QITUVCHILARINI MAKTABDA PSIXOLOGIK XAVFSIZ TA'LIM MUHITINI LOYIHALASH UCHUN TAYYORLASH 290-296

Matchanova Nargiza To'lqinovna

O'ZBEKISTONDA XORIJIY TALABALARNING IJTIMOY MOSLASHUV MUAMMOLARI 297-304

Erkaboyeva Feruz G'ayratovna

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI TARBIYALANUVCHILARNING OG'ZAKI NUTQINI RIVOJLANTIRISHDA O'YIN VA O'YINCHOQLARNING O'RNI 305-309

Bozorova Aziza Saidmurot qizi

MAKTAB O'QUVCHILARIDA EKOLOGIK TA'LIM MASALALARI (boshlang'ich ta'lim misolida) 310-315

Сулайманова Дилдора Назаровна

КРЕАТИВ ТАФАККУР ТУШУНЧАСИНИНГ ФАЛСАФИЙ ВА ПЕДАГОГИК МАНБАЛАРДАГИ ТАЛҚИНИ 316-325

09.00.00 - СИЁСИЙ ФАНЛАР

Фаррух Эшмаматов Эшқобил ўғли

СИЁСИЙ МАФКУРА – ЖАМИЯТ РИВОЖИ ВА ШАХС ФАОЛИЯТИНИНГ АМАЛИЙ АҲАМИЯТИНИ БЕЛГИЛАБ БЕРУВЧИ МУҲИМ ҒОЯЛАР ТИЗИМИ СИФАТИДА 326-334

09.00.00- Фалсафа фанлари

Sagdullayeva Dilbar Shuxratovna
Muhammad al - Xorazmiy nomidagi TATU “Gumanitar fanlar”
kafedrasi dotsenti, falsafa fanlari nomzodi
[ORCID 0000-0003-0847-9901](https://orcid.org/0000-0003-0847-9901), sagdullaeva.76@mail.ru
tel.: 99 003 46 18

FUQAROLIK JAMIYATI INSTITUTLARI YOSHLAR IJTIMOY FAOLLIGINI OSHIRISH OMILI SIFATIDA

Annotatsiya. Mazkur maqolada inson huquqlarining ustuvorligi asosida yoshlarda ijtimoiy faollikni oshirish masalalarini o'rganishni maqsad qildik. NNT faoliyati orqali ijtimoiy faollikni oshirish omillari tizimli tahlil, qiyoslash, umulashtirish, deduksiya kabi metodlar yordamida o'rganildi. Maqolada NNTning muvaffaqiyatli faoliyati jamiyatda demokratik tamoyillar amal qilishi, fuqarolar ijtimoiy faolligi ortib borishiga olib kelishi asoslandi.

Kalit so'zlar: liberallashtirish, demokratlashtirish, modernizatsiya, jamiyat, erkinlik, ijtimoiy faollik, siyosat, huquq, madaniyat, fuqarolik jamiyati.

Сагдуллаева Дилбар Шухратовна
Кандидат философских наук, доцент кафедры
“Гуманитарные науки” ТУИТ имени Мухаммада ал-Хоразми

ИНСТИТУТЫ ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ СОЦИАЛЬНОЙ АКТИВНОСТИ МОЛОДЕЖИ

Аннотация. В данной статье мы поставили задачу изучить вопросы повышения социальной активности молодежи на основе приоритета прав человека. В статье проанализированы факторы повышения социальной активности посредством ННО с использованием таких методов как системный анализ, аналогия, обобщение, дедукция. Утверждалось, что успешная деятельность ННО ведет к реализации демократических принципов в обществе, повышению политической и правовой культуры, а также социальной активности граждан.

Ключевые слова: либерализация, демократизация, модернизация, общество, свобода, социальная активность, политика, право, культура, гражданское общество.

Sagdullaeva Dilbar Shukhratovna
Candidate of Philosophy, Associate Professor of the
Department of Humanities, TUIT named after Muhammad al-Khwarizmi

INSTITUTIONS OF CIVIL SOCIETY AS A FACTOR OF INCREASING SOCIAL ACTIVITY OF YOUTH

Abstract. In this article, we have set the task to study the issues of increasing the social activity of young people based on the priority of human rights. The article analyzes the factors of increasing social activity through NGOs using such methods as system analysis, analogy, generalization, deduction. It was argued that the successful activity of NGOs leads to the implementation of democratic principles in society, the increase as well as social activity of citizens.

Key words: liberalization, democratization, modernization, society, freedom, social activity, politics, law, culture, civil society.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SP1342V3SI3Y2023N19>

Kirish. Bugungi kunda mamlakatimizda jamiyat hayotini demokratlashtirish va erkinlashtirish maqsadi fuqarolarning siyosiy, huquqiy madaniyati darajasini yuksaltirish, bu orqali ularning ijtimoiy faolligini oshirish zaruriyatini taqozo etmoqda. Ushbu jarayonlarning natijasi o'laroq iqtisodiy, siyosiy, ijtimoiy, ma'naviy va boshqa sohalarda sifat jihatdan yangi nodavlat munosabatlari rivojlanib bormoqda. Bularning barchasi demokratiyaning tabiiy poydevori hisoblanmish jamoat tashkilotlari va nodavlat-notijorat tashkilotlari (NNT) kabi fuqarolik jamiyati institutlari rivojini taqozo etadi.

Mamlakatimizda fuqarolik jamiyati asoslarini shakllantirishda yoshlar asosiy kuch hisoblanadi. Yoshlar muayyan jamiyat ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy taraqqiyoti darajasi, undagi ijtimoiylashuvning xususiyatlari bilan aniqlanuvchi o'ziga xos sotsial holat, ijtimoiy ruhiy xususiyatlar, yoshga oid tavsiflar bilan farqlanuvchi ijtimoiy demokratik guruhdir. Yoshlarning ijtimoiy ruhiy xususiyatlari, odob axloqi, madaniy xulq atvori, ta'limining o'ziga xosligi hamda ijtimoiylashuv jarayonlari ularga sotsial birlik sifatida birlashish imkonini beradi.

Adabiyotlar tahlili va metodlar. Mamlakatimizda amal qilayotgan "Ta'lim to'g'risida"gi [1], "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida" [2] O'zbekiston Respublikasining qonuni, Oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish kontseptsiyasi [3] asosida davlat tomonidan barkamol avlodni tarbiyalash bo'yicha olib borilayotgan islohotlarning asosiy maqsadi yoshlarni ijtimoiy jihatdan shakllantirish va ularning intellektual, ijodiy va boshqa yo'nalishdagi salohiyatini kamol toptirish uchun shart-sharoitlar yaratilishini ta'minlash, ular ijtimoiy faolligini oshirishdan iboratdir. Prezidentimiz ma'ruzalarida ta'kidlanganidek, bosh maqsadimiz yurtimizda yashayotgan har bir inson erkin, tinch va badavlat umr kechirishiga erishish, "yoshlarimizga munosib ta'lim berish, ularning ilm-fanga bo'lgan intilishlarini ro'yobga chiqarish"[4]dir. Bu esa fuqarolarning manfaat va ehtiyojlarini har jihatdan qondirish maqsadini ko'zlovchi biz barpo qilayotgan fuqarolik jamiyati bilan hamohangdir.

Mamlakatimizda demokratik islohotlarni rivojlantirishning muayyan bosqichlarida bir qator muhim qaror va qonunlar, jumladan, "Fuqarolik jamiyati institutlarini rivojlantirishga ko'maklashish borasidagi qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi O'zR Prezidentining qarori [5], "Ijtimoiy sheriklik to'g'risida"gi [6], "Parlament nazorati to'g'risida"gi [7], "Davlat boshqaruvi organlari faoliyatining ochiqligi to'g'risida"gi [8] O'zR qonun hujjatlari qabul qilindi. Ular NNTlar faoliyatini rivojlantirish bilan birga, uchinchi sektorning davlat organlari bilan ijtimoiy sheriklik asosida hamkorlik qilishi, tabiatni muhofaza qilish ustidan jamoatchilik nazoratini o'rnatishi, davlat organlari faoliyatining ochiqligini ta'minlash masalalari bo'yicha huquq va imkoniyatlarini kengaytirdi. Nodavlat notijorat tashkilotlarining samarali va erkin faoliyat ko'rsatishi uchun bir qancha imtiyozlar berildi. Biroq, NNTlar faoliyatining huquqiy asoslari mustahkamlanib borilayotgan bugungi kunda ularga oid qonunchilik me'yorlarini

amaliyotga tatbiq qilishga doir bir qator muammolar saqlanib qolmoqda. Shuningdek, “aholining muammolarini tizimli o‘rganish, ularni aniq hal etish, ayniqsa, ijtimoiy sharoiti og‘ir ayollarni qo‘llab-quvvatlash, yoshlar va xotin-qizlar o‘rtasida huquqbuzarlik va jinoyatchilikning oldini olish, ularni ish bilan ta‘minlash masalalarida bu tashkilotlarning ishtiroki yetarli darajada sezilmayapti”[9]. Ushbu holat NNTlar faoliyati, imkoniyatlari doirasini chuqurroq o‘rganish zaruriyatini namoyon etadi.

NNTlarni atroflicha tadqiq etgan mutaxassislar fikricha, nodavlat uyushmalari va jamoat tashkilotlari fuqarolarga eng yaqin, ularning qiziqish va manfaatlarini to‘liq ifoda eta oladigan ixtiyoriy birlashmalardir. Aynan shu nuqtai nazardan, ular davlat hokimiyati bilan xalq o‘rtasidagi vositachi institut sifatida qaraladi [10, 18].

A.Saidov fikriga ko‘ra, NNT zamonaviy demokratiya sharoitida vositachi, bog‘lovchi bo‘g‘in emas, balki hukumat nazoratchisi bo‘lib hisoblanadi. “Nodavlat notijorat tashkilotlari davlat hokimiyati ustidan jamoatchilik nazoratini o‘rnatadi va davlat hokimiyati o‘zining uzoq yillik hukmronligini ta‘minlashni xohlasa, bu tashkilotlar kayfiyatiga qarashi lozim. Nodavlat notijorat tashkilotlari hukumatning barometri bo‘lishi zarur. Ularga qarab, hukumat – xalq tomonidan davlat hokimiyati xatti-harakati qanday qabul qilinayotganligini aniqlashi shart” [11, 144].

Mamlakatimizda davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari tomonidan qonun hujjatlarining ijro etilishi ustidan jamiyat, fuqarolik institutlari nazoratini amalga oshirishning tizimli va samarali huquqiy mexanizmi bo‘lib xizmat qiluvchi “O‘zbekiston Respublikasida jamoatchilik nazorati to‘g‘risida”gi Qonunning qabul qilinganligi muhim ahamiyatga ega.

“Jamoatchilik nazorati to‘g‘risida”gi O‘zR qonuniga muvofiq, O‘zbekiston Respublikasi fuqarolari, fuqarolarning o‘zini-o‘zi boshqarish organlari, qonun hujjatlarida belgilangan tartibda ro‘yxatga olingan nodavlat notijorat tashkilotlari, ommaviy axborot vositalari jamoatchilik nazorati sub‘ektlaridir [12]. Davlatning bir qator vakolatlari jamoat tashkilotlari zimmasiga yuklanib borilmoqda.

Natijalar va muhokama. Adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, fuqarolik jamiyati instituti sifatida NNT nafaqat jamoatchilik fikrini ifodalashi, balki erkin va mustaqil ommaviy axborot vositalari bilan hamkorlikda ularni shakllantirishi ham shartdir. Demak, NNT hukumat ustidan jamoatchilik nazoratini o‘rnatish orqali xalqni jamiyatni boshqarish ishlariga jalb eta oladi.

Demokratiya sharoitida fuqaro ega bo‘ladigan erkinliklar uning manfaatlarini doirasini yanada kengaytiradi. Natijada jamiyatda yuzaga kelayotgan manfaatlar shunchalik ko‘p va xilma-xil bo‘ladiki, birgina davlatning o‘zi ularning barchasi haqida ma‘lumotga ega bo‘la olmaydi. Ijtimoiy manfaatlarning turli-tumanligi vakillikning hamda shaxsiy, guruhiy manfaatlarni himoya qilishning o‘ziga xos mexanizmlarini talab qiladi. Aynan shular turli jamoat tashkilotlari vujudga kelishining, hamda ular faoliyati orqali fuqaro faolligi oshishining asosiy sababi hisoblanadi. Mamlakatimizda fuqarolik jamiyati asoslarini shakllantirishda yoshlar asosiy kuch hisoblanadi. Yoshlar muayyan jamiyat ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy taraqqiyoti darajasi, undagi ijtimoiylashuvning xususiyatlari bilan aniqlanuvchi o‘ziga xos sotsial holat, ijtimoiy ruhiy xususiyatlar, yoshga oid tavsiflar bilan farqlanuvchi ijtimoiy demokratik guruhdir. Yoshlarning ijtimoiy ruhiy xususiyatlari, odob axloqi, madaniy xulq atvori, ta‘limining o‘ziga xosligi hamda ijtimoiylashuv jarayonlari ularga sotsial birlik sifatida birlashish imkonini beradi.

Jamiyatda ijtimoiy erkinlikning mavjud bo'lishi – jamoat tashkilotlari tashkil topishining birinchi shart-sharoitidir. So'z erkinligi va u bilan bog'liq fuqarolarning yuqori darajadagi xabardorligi jamoat tashkilotlari mavjud bo'lishining shartidir.

Bizningcha, ijtimoiy erkinlik insonning kamol topishi uchun, uning o'zligini anglashi, o'z imkoniyatlarini reallikka aylantirishi uchun yordam beruvchi ijtimoiy makondir. Inson o'z maqsad-muddaolarini ro'yobga chiqarish, jamiyat oldidagi burchini bajarishga mas'ullik bilan yondoshib, bunga atrofdagilarni ham chorlar ekan, ixtiyoriy tanlash, irodaga ega bo'lish, bajarish uchun erkin muhitga ega bo'lishi zarurdir. Bu jarayonda har bir fuqaro o'z fikrini erkin bayon eta olishi, axborot tarqatuvchi barcha manbalardan foydalana olishi o'z hayotiy ideallaridan kelib chiqib, mavjud ijtimoiy muammolarni aniqlab, ularni bartaraf etish yo'llarini topishiga ko'maklashib, fuqaroning jamiyat ijtimoiy-siyosiy hayotida faol ishtirok etishini ta'minlaydi. Fuqaro faoliyatining himoyasi esa, uning huquqiy kafolati, u uyushib yashayotgan ijtimoiy tuzilmani tartibga solish yuzasidan o'rnatilgan qat'iy qonunchilik bazasi yordamida amalga oshiriladi.

Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan siyosiy, huquqiy, iqtisodiy va boshqa islohotlarning tadrijiyligi, ijtimoiy taraqqiyotning ustuvor yo'nalishlarini belgilashda manfaatlar muvozanatini ta'minlovchi mexanizmi barpo etish, barcha sohalarda liberallashtirish jarayonlarining jadallashuvi fuqarolar siyosiy-huquqiy bilimi, madaniyati, foalligiga ko'p jihatdan bog'liq.

Kishilarning ijtimoiy-siyosiy faollashuvi jarayoni, o'z navbatida, ular huquqiy madaniyatini takomillashtirishni nazarda tutadi. "Xalqimizning siyosiy va huquqiy tafakkurida yuz berayotgan chuqur o'zgarishlar, - deb ta'kidlaydi I.Karimov, - yuksalib borishi bilan mamlakatni isloh qilish bo'yicha biz tanlagan modelning mantiqiy davomi yurtimizni demokratik yangilash uchun yangi vazifalarni, fuqarolarimizning davlat boshqaruvidagi rolini oshirishni taqozo etmoqda" [13;31]. Bu jarayon NNT, jamoat tashkilotlari, o'zini – o'zi boshqarish organlari, OAV ta'sirida amalga oshmoqda.

Demak, NNTni rivojlantirishdan maqsad – jamiyat a'zolarining manfaatlari muvozanatini ta'minlash va himoya qilishdir. Siyosiy va ijtimoiy sohada esa davlat tizimlariga muqobil kuch sifatida ular adolat tarozini hayotda hukmronlik qilishiga hissa qo'shishlari lozim.

Bugungi kunda demokratik jamiyatni barpo etish, inson huquq va erkinliklarini himoya qilish, ijtimoiy faollikni oshirish borasida amalga oshirilayotgan islohotlarda fuqarolik jamiyati institutlarining o'rni va roli beqiyos ortib bormoqda. Zero, jamiyatimiz tuzilmalarida muvozanatni saqlaydigan kuchli ommaviy, jamoat birlashmalari bo'lmas ekan, davlat hokimiyatining barcha bo'g'inlarida o'zboshimchalik, volyuntarizm, avtoritar tafakkur va boshqaruv apparatining korruptsiyasi singari illatlar paydo bo'lmasligiga jiddiy kafolat ham bo'lmaydi.

NNT jamiyatni o'zini o'zi uyushtirish va tartibga solishining muhim omili bo'lib, ularning amal qilish mexanizmlari aniq ishlab chiqilgan taqdirdagina fuqarolik jamiyati fuqaroning haqiqiy erkinligini ta'minlab bera olishi, jamiyatda demokratiya real amal qilishi mumkin bo'ladi. Shu asosda NNT aholini huquqiy me'yorlarni ishlab chiqishda va amaliyotda qo'llashda keng ko'lamda ishtirok etishiga jalb eta oluvchi kuch bo'lib maydonga chiqib, davlat va fuqaroning o'zaro mas'ulligini ta'minlaydi.

NNTning fuqarolar ijtimoiy faolligini oshirishdagi roli ularning bajaradigan vazifalarida yaqqol namoyon bo'ladi. Ular qaysi maqsadni ko'zlashidan qat'i nazar eng asosiy vazifasi davlat hokimiyati institutlarini shakllantirish va davlat hokimiyati faoliyati ustidan ijtimoiy nazoratni o'rnatishdan iboratdir. Bu jarayonda siyosiy partiyalardan farqli ravishda NNT hokimiyatga bevosita ta'sir ko'rsatmay, balki bivosita ta'sir ko'rsatish imkoniga egadir. Qonunga binoan, ular siyosiy partiyalar kabi hokimiyatning vakillik organlariga o'z nomzodlarini ko'rsatish huquqiga ega emas. NNT davlat tuzilmalarini egallashga intilmaydi, balki hokimiyatga ta'sir o'tkazish bilan cheklanadi.

"Nodavlat notijorat tashkilotlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasining Qonuniga muvofiq, NNT quyidagi huquqlarga egadir: o'z a'zolari va qatnashchilarining huquqlari va qonuniy manfaatlarini ifodalash hamda himoya qilish; davlat hokimiyati va boshqaruv organlarining qarorlarini ishlab chiqishda qonun hujjatlarida nazarda tutilgan tartibda ishtirok etish [14, 63].

Bizningcha, NNTning qonunda mustahkamlangan ushbu huquqlari ular funktsiyalarining to'laqonli bajarilishi uchun asos bo'lib, aholi siyosiy-huquqiy madaniyati darajasini takomillashtirishga ko'rsatuvchi ta'siri bilan ham hamohangdir.

Jamoat tashkilotlari, NNT ijtimoiy munosabatlar holatidan, fuqaro manfaatidan kelib chiqib, ularni tartibga solishga qaratilgan huquq me'yorlarini ishlab chiqishda va ro'yobga chiqarishda hamda ularning amal qilish mexanizmida keng ishtirok etadi. Natijada unga muvofiq ijtimoiy fikr shakllanadi. Ushbu tashkilotlar doirasida barqaror, jamoaviy aloqalarni o'rnatish uddasidan chiqilsa, ularda o'z maqsadlariga erishish imkoniyatlari shunchalik darajada ortadi. NNT oddiy fuqarolarning bir maqsadga yo'naltirilgan uyushmasi sifatida ular hayotidagi muammolarni qonun yordamida, unga muvofiq bo'lgan huquq me'yorlarini ishlab chiqilishiga erishib, hal eta oladi [15].

Shu asosida NNT qonunga itoatkorlik, fuqaroning mavjud huquq me'yorlaridan o'z manfaatlari yo'lida foydalana olish ko'nikmasi, ularni amaliyotda qo'llash mahorati o'sib, takomillashib borishiga turtki beradi. NNTning ushbu yo'nalishdagi muvaffaqiyati jamiyatda demokratik tamoyillar amal qilishida, fuqarolar faolligi, siyosiy- huquqiy madaniyati takomillashib borishida ko'rinadi. "Jamiyatda huquqiy madaniyatni yuksaltirish kontseptsiyasi"da [16] fuqarolik jamiyatining huquqiy madaniyat darajasi jamoat birlashmalari, jamg'armalar, ittifoqlar, uyushmalar, fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlarining keng tarmog'i mavjudligi hamda bu demokratik tuzilmalarning muayyan shaxs va jamiyatning huquqlarini ta'minlashdagi ijtimoiy faolligi bilan belgilanishi ko'rsatilgan.

Davlatimiz rahbari ta'kidlaganidek, NNT hozirgi kunda demokratik qadriyatlar, inson huquq va erkinliklari hamda qonuniy manfaatlarini himoya qilishning muhim omiliga aylanmoqda, fuqarolarning o'z salohiyatlarini ro'yobga chiqarishi, ularning ijtimoiy, sosial-iqtisodiy faolligi va huquqiy madaniyatini oshirish uchun sharoit yaratmoqda, jamiyatda manfaatlar muvozanatini ta'minlashga ko'maklashmoqda.

Butun dunyoda Ombudsman instituti fuqarolar shikoyatlarini suddan tashqarida ko'rib chiqadigan qo'shimcha institut sifatida nafaqat ayrim adolatsizlik hollarining oldini olishga, balki hokimiyat idoralari faoliyati mexanizmidagi kamchiliklarni bartaraf etishga, ishini yanada samaraliroq qilishga imkon yaratib, huquqiy davlat maqsad va vazifalariga erishishga ko'maklashadi va shu tariqa fuqarolarning davlat va jamiyat boshqaruvida ishtirok etishiga yordam beradi. Demokratianing inson huquq va erkinliklarining ustunligi kabi muhim

belgisining haqiqiy tafsiloti va mazmunini aniqlash, fuqarolar huquqlarini davlat tomonidan himoya qilish va amalga oshirish uchun shart-sharoitlar yaratish Ombudsmanning vazifasi hisoblanadi. Ammo, bu boradagi yutuqlar bilan bir qatorda kamchiliklar mavjudligini ham qayd etish lozim.

Birinchiidan, aholi huquqiy savodxonligi yetarli darajada emas. Inson huquqlarini himoya qiluvchi davlat va NNT bilan aholi o'rtasidagi munosabatni mustahkamlashda fuqarolar huquqiy ongi, huquqiy madaniyatini oshirish masalasi muhim ahamiyat kasb etadi. Demokratik institutlar xalqimizning mentalitetini, madaniyatining o'ziga xos jihatlarini aks ettirishi lozim. Siyosiy munosabatlarda ham u uchun ma'rifatga, ilmga, adolatga, qonunga itoatkorlikka, axloqiylik, ma'naviylikning ustunligiga intilish xosdir.

Ikkinchiidan, mahalliy aholining biror bir masala yuzasidan huquqni muhofaza qiluvchi organlarga murojaat etmasligi. Fuqaro ko'pincha mavjud vaziyatga ko'nikishga, murosaga kirishishga odatlangan.

Uchinchiidan, bugungi o'tish davrida fuqarolar tashabbusi bilan tuzilgan inson huquqlarini himoya qilishga yo'naltirilgan NNT siyosiy hayotga, qonun ijodkorligi jarayoniga ham uning ijrosiga ham ta'sir eta olishiga ishonchsizlik ustunlik qilmoqda. Demak, olib borilayotgan demokratik islohotlarning samaradorligi fuqaro, mansabdor shaxslarning huquqiy madaniyatini oshirib borilishini taqozo etadi. Fuqaro ishonchsizligini, ijtimoiy munosabatlarga nisbatan beparvoligini yengish muhim ahamiyatga egadir.

Demak, jamiyatda qonunning hamma uchun barobarligi, ustuvorligi davlat va huquqni muhofaza qiluvchi idoralar tomonidan ta'minlangan taqdirdagina aholida yangicha tafakkur tarzi, huquqni yangicha idrok etish qaror topib, huquqiy-siyosiy madaniyat takomillashib, ijtimoiy faollik o'sib boradi.

Xulosa. Yuqoridagilardan kelib chiqib aytish mumkinki, NNT ijtimoiy fikrga ta'sir ko'rsatishda katta imkoniyatlarga ega bo'lib, bu jarayonda ommaviy axborot vositalari (OAV) orqali targ'ibot tashviqot ishlarini olib borish, axborot almashinishni tashkil etishda muhim rol o'ynaydi. NNTning o'z faoliyati to'g'risida axborot tarqatish, ommaviy axborot vositalarini ta'xis etish hamda noshirlik faoliyatini amalga oshirish kabi huquqlaridan mohirlik bilan foydalana olishi jamiyat hayotini demokratlashtirishda, xususan aholi siyosiy-huquqiy madaniyati takomillashib, ijtimoiy faolligi ortib borishida katta ta'sir kuchiga ega. Demak, NNTning keng quloch yoyishi nafaqat inson huquqlarini himoya qilish mexanizmining samaradorligi ortishiga, balki davlat va fuqaro orasida huquq va majburiyatlar asosida barqaror aloqalar tizimi shakllanishiga olib keladi. Jamiyatda NNT qanchalik faollasha, "hokimiyat - jamoatchilik - xalq", o'zini o'zi boshqarish tizimi tobora takomillashadi, mustahkamlanadi hamda bu jarayonda fuqarolarning yuksak huquqiy madaniyati asosiy harakatlantiruvchi kuchga aylanadi. Shu tariqa fuqarolik jamiyati institutlari yoshlar ijtimoiy faolligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Адабиётлар/Литература/References:

1. "Ta'lim to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasining qonuni //«Xalq so'zi», 2020 yil 23 sentyabr. (Law of the Republic of Uzbekistan "On Education" // "Word of the People", September 23, 2020.)

2. "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasining qonuni //«Xalq so'zi», 2016 yil 15 sentyabr. №182 (6617).(Law of the Republic of Uzbekistan "On State Policy Regarding Youth" // "People's Word", September 15, 2016. #182 (6617))
3. O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish kontseptsiyasi // Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi,09.10.2019 й., 06/19/5847/3887-сон; (The concept of development of the higher education system of the Republic of Uzbekistan until 2030 // National database of legal documents, 09.10.2019, No. 06/19/5847/3887;)
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi // «Xalq so'zi», 2018 yil 28 dekabr.(Address of the President of the Republic of Uzbekistan Shavkat Mirziyoyev to the Oliy Majlis // "Word of the People", December 28, 2018.)
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Fuqarolik jamiyati institutlarini rivojlantirishga ko'maklashish borasidagi qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida» 2013 yil 12 dekabrda PQ-2085-son qarorini amalga oshirish chora-tadbirlari haqida// O'zR qonun hujjatlari to'plami, 2014 yil.11(615)-son, 126-modda. (On measures to implement the decision of the President of the Republic of Uzbekistan "On additional measures to support the development of civil society institutions" dated December 12, 2013 PQ-2085// Collection of legal documents of the Republic of Uzbekistan, 2014 year. No.11(615), Article 126.)
6. "Ijtimoiy sheriklik to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi qonuni //O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi palatalarining Axborotnomasi, 2014 y., 11-son, 339-modda. (The Law of the Republic of Uzbekistan "On Social Partnership" // Bulletin of the Chambers of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan, 2014, No. 11, Article 339.)
7. "Parlament nazorati to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi qonuni// O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi palatalarining Axborotnomasi, 2016 y., 5-son, 149-modda. (Law of the Republic of Uzbekistan "On Parliamentary Control"// Bulletin of the Chambers of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan, 2016, No. 5, Article 149.)
8. Davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari faoliyatining ochiqligi to'g'risida»gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni // O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2015 y., 45-son, 575-modda. (Law of the Republic of Uzbekistan "On the Openness of the Activities of State Power and Management Bodies" // Collection of legal documents of the Republic of Uzbekistan, 2015, No. 45, Article 575.)
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning Oliy Majlisga murojaati // «Xalq so'zi», 2017 yil 23 dekabr. (10. Address of the President of the Republic of Uzbekistan Shavkat Mirziyoyev to the Oliy Majlis // "People's word", December 23, 2017.)
10. Tangriev L. Mustaqillik va jamoat tashkilotlari. - Toshkent: Yangi asr avlodi, 2000. – 18-bet. (11. Tangriev L. Independence and public organizations. - Tashkent: New age generation, 2000. - p. 18.)
11. Саидов А.Х. Особенности развития институтов гражданского общества в Узбекистане // "Современный опыт общественно – политической модернизации и вопросы обеспечения стабильности". - Тошкент: Академия, 2007. –С.18-19. (Saidov A.Kh. Features of the development of civil society institutions in Uzbekistan // "Modern experience of social and political modernization and issues of ensuring stability" - Tashkent: Academy, 2007. - P.18-19.)
12. "Jamoatchilik nazorati to'g'risida" gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni // «Xalq so'zi», 2018 yil 13 aprel,№73(7031). (The Law of the Republic of Uzbekistan "On Public Control" // "People's Word", April 13, 2018, No. 73(7031).)
13. Karimov I.A. Vatanimizning bosqichma-bosqich va barqaror rivojlanishini ta'minlash – bizning oliy maqsadimiz // Vatanimizning bosqichma-bosqich va barqaror rivojlanishini ta'minlash – bizning oliy maqsadimiz.17-jild.-Toshkent:O'zbekiston, 2008. 31-bet. (Karimov I.A. Ensuring gradual and stable development of our country is our highest goal // Ensuring gradual and stable development of our country is our highest goal. Volume 17. -Tashkent: Uzbekistan, 2008. -P. 31)

14. "Nodavlat notijorat tashkilotlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasining qonuni // O'zR Oliy Majlisining Axborotnomasi. - Toshkent, 1999, -№ 5(1277). - 63-bet. (17. The Law of the Republic of Uzbekistan "On Non-Governmental Non-Commercial Organizations" // Bulletin of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan. - Tashkent, 1999, - No. 5(1277). - page 63.).
15. Сагдуллаева Д. Ш. ЛИБЕРАЛИЗАЦИЯ – КАК ФАКТОР ДЕМОКРАТИЧЕСКОГО ОБНОВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВА И ОБЩЕСТВА. Инновации в технологиях и образовании: сб. ст. участников XI Международной научно-практической конференции «Инновации в технологиях и образовании», 27-28 апреля 2018 г. Том 4. –С.106-109. (Sagdullaeva D. Sh. LIBERALIZATION IS THE MAIN FACTOR OF DEMOCRATIC ESTABLISHMENT AND OBJECTIVES. Innovation and technology and education: Sat. Art. participants of the XI International Scientific and Practical Conference "Innovations in technology and education", April 27-28, 2018. Volume 4. - P.106-109.)
16. Jamiyatda huquqiy madaniyatni yuksaltirish kontseptsiyasi // QHMMB: 06/19/5618/2452-son 10.01.2019 y. (The concept of raising legal culture in society // QHMMB: 06/19/5618/2452-number 10.01.2019.)

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ S/3 (3)-2023 йил

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: "SCIENCEPROBLEMS TEAM"
масъулияти чекланган жамият

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).